

קובץ
תוך הנחל

דיבורים נוראים ונפלאים שנאמרו
בשבת קודש פרשת נח תשס"ה

מפ"ק כ"ק הרה"צ מוהרא"ש שליט"א

יוצא לאור חודש מרחשון תשע"א

תוך הנחל

ליל שבת קודש פרשת נח ה'תשס"ה

בליל שבת קודש בסעודה ראשונה דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' ט' המדבר מתפילה ומתיבת נח, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על כמה נקודות שבתורה זו של רביז"ל), כי עיקר החיות מקבלין מהתפילה, כמו שכתוב (תהלים מ"ב): "תפילה לאל חיי". ובשביל זה צריך להתפלל בכל כוחו, כי כשמתפלל בכל כוחו ומכניס כוחו באותיות התפלה, אזי נתחדש כוחו שם וכו', אבל כשאדם עומד להתפלל, אזי באים מחשבות זרות וקליפות ומסכבין אותו, ונשאר בחושך ואין יכול להתפלל, כמו שכתוב (איכה ג'): "סבות בענן לך מעבור תפלה", וכתוב (תהלים י"ב): "סביב רשעים יתהלכון", שהרשעים, היינו הקלפות, מסכבין אותו, 'ברום זולות' היינו בשעת התפלה, 'שהיא עומדת ברומו של עולם' (ברכות ו:), ודע, שיש פתחים הרבה בחשך הזה לצאת משם, כמו שאמרו חכמינו, זכרונם לברכה (יומא לה:): 'הבא לטמא, פותחין לו, יש לו פתחים הרבה'; נמצא, שיש פתחים הרבה בחשך גם לצאת משם, אבל האדם הוא עוור ואין יודע למצוא הפתח:

ודע, שעל ידי אמת זוכה למצוא הפתח, כי עיקר אור המאיר הוא הקדוש ברוך הוא, כמו שכתוב (תהלים כ"ז): "ה' אורי וישעי" וכו', וכשהקדוש ברוך הוא עמו, הוא מאיר לו איך ליצא מהחשך המונע אותו בתפלתו, כמו שכתוב: "ה' אורי": וזה פירושו: (בראשית ו) "צהר תעשה לתבה", פרש רש"י: 'יש אומרים חלון, ויש אומרים אבן טוב'; והחלוק שבין חלון לאבן טוב כי החלון אין לו אור בעצמו, אלא דרך שם נכנס האור, אבל כשאין אור, אין מאיר; אבל אבן טוב, אפילו כשאין אור מכחין הוא מאיר בעצמו, כן יש בני אדם שדבורם הוא חלון, ואין בהם להאיר להם בעצמם; וזה: יש אומרים, ואמירתם נעשה חלון; ויש שאמירתם נעשה אבן טוב ומאיר וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הנה עיקר החיות מקבלין מן התפילה, וכמו שאומר דוד המלך (תהלים מ"ב) תפילה לאל חיי, וכשאדם מרגיל את עצמו להתפלל אליו יתברך תמיד, והוא רגיל

לפרש כל שיחתו לפניו יתברך בתמימות ובפשיטות גמור, כאשר ידבר איש אל רעהו, והבן אל אביו, אזי הוא מתחיל להרגיש טעם וחיות אחרת בכל ימי חייו, כי כוחו מתחדש באותיות התפילה, והוא חי חיים טובים ומתוקים באמת, אבל כשאדם עומד להתפלל, אזי באים מחשבות זרות וקליפות לבלבל אותו, כי הם נבראים מהחטאים והעוונות שעשה בימים הקודמים, כי מכל חטא ועוון נברא מלאך המשחית וקליפה, וקליפות אלו באים לנקום בו ולבלבל אותו מתפילתו, והם מסבבים אותו מכל צד, ועושין חושך מסביב, עד שהוא בסכנה שלא יעזוב את התפילה לגמרי ושלא יתייאש מן הרחמים, ואז עיקר העצה רק לחפש את הדיבור האמת, היינו לומר את התפילה מעומק הלב מהמקום שהוא נמצא בה עכשיו, אפילו אם הוא מסובב עם חושך ומרירות, כי הדיבור אמת יאיר לו אור השם יתברך למצוא את הפתח לצאת מן החושך, כי בוודאי יש פתחים הרבה לצאת, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (יומא ל"ח:): הבא ליטמא פותחין לו, היינו אפילו כשבא ליטמא חס ושלום, כבר פותחין לו פתחים איך לצאת מן החושך, רק הצרה היא שהקליפות הנ"ל מסבבין את הפתח ועושין חושך וערפל סביבו שלא יראה וימצא את הפתח, ולכן העיקר להוציא הדיבור מפיו עם אמת, היינו לומר לפני הקדוש ברוך הוא איך שנמצא בתוך החושך ואיך שצר לו מאד, ואזי הדיבור אמת יאיר לו אור הקדוש ברוך הוא, בחינת (תהלים כ"ז) ה' אורי וישעי, ואז יראה את האור לצאת מתוך החושך, וזהו עצה נוראה ונפלאה לכל אדם בכל זמן, כי תמיד איך שהוא, אפילו אם הוא נמצא בתוך החושך הכי גדול, תמיד יכול לקשר עצמו אל הדיבור אמת, ולפרש שיחתו לפני הקדש ברוך הוא איך שצר לו מאד מכל החושך המסבב אותו מכל צד, וזה בעצמו יאיר לו הדרך לצאת מן החושך, ויזכה לקבל חיות חדש ולחדש כוחו בתוך דיבורי התפילה, אשרי לו.

ורביז"ל מגלה לנו כאן, שכל זה הוא סוד תיבת נח, כי תיבת נח מרמז על תיבת התפילה, המגין על האדם מהמים הזדונים המתגברים בראש כל חוצות, ובשעה שהמבול זורם ושוטף בחוץ, שהם כלליות כל הבלבולים ומחשבות זרות שנעשים מעוונות האדם (ליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' מ"ד), אין עצה אחרת רק לסגור את עצמו בתוך תיבת התפילה, ולמצוא הדיבור אמת לצאת מתוך החושך, שזהו מה שנצטווה נח (בראשית ו') צהר תעשה לתיבה, ופירש"י, יש אומרים חלון ויש אומרים אבן טוב, היינו שנצטווה שיעשה לעצמו אור בתוך תיבת התפילה, שיאיר לו אפילו בתוך החושך שהיה שרוי בעולם, ויש בזה שני מדרגות, יש אחד שהוא במדרגת "אבן טוב", היינו שהוא מאיר בעצמו, ואינו צריך אור מבחוץ, כי הוא מתגבר בעבודת התפילה מעצמו, ותמיד מוצא את הדיבור אמת שיאיר לו לצאת מתוך החושך, שזהו, "יש אומרים" - אבן טוב, היינו יש אלו שאמירתם הוא כמו אבן טוב המאיר מעצמו, אבל יש אחד שעדיין אינו אוהו בזה, רק הוא בבחינת חלון, שאם מאירים לו מבחוץ,

הוא נותן מקום להאור ליכנס לבפנים, כדרך האור שנכנס בחלון, כך הוא מתחזק לעסוק בתפילה כשמעוררים אותו, שזהו "יש אומרים" - חלון, יש שאמירתם הוא כמו חלון, הנותן מקום לאור ליכנס בתוכו, כי כשמעוררין אותו למצוא את הדיבור אמת ולצאת מתוך החושך, הוא מתעורר מיד, נמצא שמרומזו בתיבת נח איך להתחזק בעבודת התפילה בכל מקום ובכל זמן, ואיך יכולים להפוך מצר"ה לצה"ר, שיאיר לו אור השם יתברך בכל ימי חייו.

ואמר מוהרא"ש נ"י, שעל פי זה מובן מאד דברי רש"י הקדוש בריש פרשת השבוע, על הפסוק (בראשית ו') תמים היה בדורותיו, יש מרבתינו דורשים אותו לשבח, כל שכן שאילו היה בדור צדיקים היה צדיק יותר, ויש שדורשים אותו לגנאי, לפי דורו היה צדיק, ואילו היה בדורו של אברהם לא היה נחשב לכלום, ויש לתמוה למה ידרשו לגנאי על נח, שהתורה מעידה עליו "איש צדיק תמים"? אבל על פי הנ"ל מובן מאד, שאין הכוונה לגנאי ממש, אלא על איזה מדריגה אחז בעבודת התפילה, לפי ה"יש אומרים" שאבן טוב היה לו בתיבה, היינו שהיה במדריגת אבן טוב המאיר מעצמו בעבודת התפילה, ואינו צריך לאור מבחוץ, אזי דורשים "בדורותיו" לשבח, כי אילו היה בדור של צדיקים היה צדיק יותר, כי היה מאיר באור תפילתו גם לאלו שבחוץ, שזהו השבח הכי גדול, אבל לפי ה"יש אומרים" שחלון היה לו בתיבה, והאור בא לו מבחוץ, אזי דורשים "בדורותיו" לגנאי, כי אילו היה בדורו של אברהם אבינו, שהוא בודאי האיר עבודת התפילה לכל העולם כולו כמו אבן טוב, וכמו שאמרו חכמינו הקדושים (בבא בתרא ט"ז:): אבן טובה היתה תלויה בצוארו של אברהם אבינו שכל חולה הרואה אותו מיד מתרפא, ובשעה שנפטר אברהם אבינו מן העולם תלאה הקדוש ברוך הוא בגלגל חמה, אם היה נח באותו דור לא היה נחשב לכלום, כי הוא היה מתבטל לגמרי מפני אורו הגדול של אברהם אבינו, כדרך הלכנה המתבטל מפני אור החמה, שזהו מה שפירש"י אחר כך, את האלהים התהלך נח, ובאברהם הוא אומר (בראשית כ"ד) אשר התהלכתי לפניו, נח היה צריך סעד לתומכו אבל אברהם היה מתחזק ומהלך בצדקו מאליו, כי אברהם היה לו אבן טובה זאת בצווארו, היינו בדיבורו, שהיה מאיר בעצמו, ולא היה צריך סעד לתומכו, אבל נח, לפי ה"יש אומרים" שחלון היה לו בתיבה, היה עדיין צריך סעד לתומכו, היינו שיאירו לו מבחוץ להתחזק בעבודת התפילה, ולכן את האלהים התהלך נח, והבן, והשם יתברך יזכינו לעסוק בעבודת התפילה באמת, הן בתחילה בבחינת חלון, שנקבל האור מבחוץ, והן אחר כך בבחינת אבן טוב, שנאיר אור התפילה בכל העולם כולו, עדי נזכה לראות בהתגלות אורו יתברך לכל באי עולם, במהרה בימינו אמן ואמן.

בוקר שבת קודש פרשת נח ה'תשס"ה

בשבת קודש בבוקר, בעת קידושא רבא, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד בספורי מעשיות של רביז"ל במעשה מזבוב ועכביש מעשה ז' דף קי"ז, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל ממשך לספר, והיה המלך עושה סעודה גדולה (שקורין באיל), ככל שנה באותו היום שכבש המלחמה, זהו יום ראש השנה שאז ממליכים מלך מלכי המלכים הקדוש ברוך הוא על כל העולם כולו, ואז עושים סעודה לכבוד קדושת היום, וכמו שכתוב (נחמיה ה, י) לכו אכלו משמנים ושתו ממתקים ושלחו מנות לאין נכון לו כי קדוש היום לאדונינו וגו', שפסוק זה נאמר על ראש השנה כידוע, ואז שמחים מאד על שזוכים לראות בהתגלות מלכות שמים בכל העולם כולו.

והיו שם על הבאיל כל השרי מלוכה וכל השרים בדרך המלכים, כי אז הוא יום הדין לכל באי עולם, ולכל שרי מעלה ושרי מטה, וכמו שאומרים (בנתנה תקף) לפקוד על צבא מרון בדין וכו', וספרי חיים וספרי מתים פתוחים לפניו, ליתן דין חשבון על כל ימות השנה.

והיו עושין שם עניני צחוק, (שקורין קומעדים), והיו משחקים וצוחקים מכל האומות, מהישמעאל ומכל האומות, והיו עושים ומעקמים בדרך שחוק בדרך הנמוס וההנהגה של כל אומה, כי יום ראש השנה הוא יום לידת יצחק אבינו שנקרא על שם הצחוק, וכמו שכתוב (בראשית כ"א) צחוק עשה לי אלהים כל השומע יצחק לי, ואז תוקעין בשופר ומזכירין זכותו של עקידת יצחק, ומשחקים וצוחקים מכל האומות שרחוקים מכבודו יתברך, ואינם מקבלים עול מלכותו יתברך עליהם, ודנים אותם כפי מעשיהם, ובפרט מישמעאל שהוא שנא את יצחק, ורצה להרוג אותו, וכמו שכתוב (משלי כ"ו) כמתלהלה היורה זקים וגו' ואמר הלא משחק אני, שהוא מלביש הרשעות שלו בצחוק, אבל אז ביום דינא רבה, מצחקים ממנו ומגלים את קלונו ברכים.

ומן הסתם מישראל גם כן היו עושין השחוק, כי יש מקטרגים גם על נשמות ישראל, כי אלו מיימינים לזכות ואלו משמאילים לחובה, והצדיקים מלמדים זכות על נשמות ישראל ומצילים אותם מקיטרוג המקטרג.

וצוה המלך להביא לו הספר שהיה כתוב בו הנמוסים וההנהגה של כל אומה ואומה, וככל מקום שהיה פותח את הספר, היה רואה שכתוב בו ההנהגה והנמוסים של האומה, בדרך שהיו עושין בעלי השחוק ממש, כי מסתמא גם זה שעשה הצחוק והקאמעדיא ראה גם כן את הספר הנ"ל, כי זהו ענין שלשה ספרים שנפתחים בראש

השנה (ר"ה ט"ז:), של צדיקים בינונים ורשעים, ודנים כל אומה ואומה כפי מעשיה של כל השנה, וכן נשמות ישראל דנים אותם כפי מעשיהם, אבל על ידי שנשמות ישראל תוקעין בשופר ועושין תשובה, הם יוצאין זכאין במשפט, ונכתבין ונחתמין לאלתר לחיים, והשם יתברך יזכינו לשנה טובה ומבורכת ולשנת גאולה וישועה אמן ואמן.

סעודה שלישית פרשת נח ה'תשס"ה

בסעודה שלישית, סעודת רעווא דרעווין, דיבר מוהרא"ש נ"י דיבורים נוראים ונפלאים מאד על פי דברי רביז"ל בליקוטי מוהר"ן חלק א' סי' כ"ז המדבר ממדת השלום, עיין שם.

פתח ואמר מוהרא"ש נ"י, רביז"ל אומר, (מוהרא"ש נ"י חזר בקיצור על נקודה אחת שבתורה זו של רביז"ל), כי למשוך את כל העולם לעבודתו לעבדו שכם אחד, וכולם ישליכו אליי כספם וזהבם, ויתפללו אל השם יתברך לבד, זה הדבר נעשה בכל דור ודור לפי השלום שבדור, כי על ידי השלום שיש בין בני האדם, והם חוקרים ומסבירים זה לזה האמת, על ידי זה משליך כל איש את שקר אלילי כספו, ומקרב את עצמו להאמת וכו', עיין שם כל זה בדברי רביז"ל.

והסביר מוהרא"ש נ"י, כי הגה עיקר התכלית הוא שיוזכו כל הבריות כולם להכיר את השם יתברך, ושיתפללו אליו יתברך ויעבדו אותו שכם אחד, וכמו שכתוב (צפניה ג') כי אז אהפוך אל עמים שפה ברורה לקרא כולם בשם הוי"ה לעבדו שכם אחד, ואז ישליכו כולם את אלילי כספם וזהבם, ויכירו שאין להכסף והזהב שום חשיבות כלל, רק העיקר לעבדו יתברך לבד, ולבקש ממנו יתברך את כל מה שצריך, כי רק בידו יתברך כל הכסף והזהב, וכמו שכתוב (חגי ב') לי הכסף ולי הזהב נאום ה' צבאות, אבל כל זמן שאין זוכים להכיר את השם יתברך, אזי עושים ישות ומציאת מן הכסף והזהב, וכל אחד חומד וחומם כסף השני, כי נדמה לו שזהו העיקר בעולם, וזה בעצמו מונע אותו מלהגיע אל התכלית, כי השגת התכלית נעשה על ידי השלום שבדור, על ידי שיש שלום בין הבריות, וכולם מדברים זה עם זה, אזי יכולים לחקור ולהסביר זה לזה את התכלית, ויבואו להכיר את השם יתברך, אבל כשיש מחלוקת ומריבות בין הבריות, ובפרט כשאחד חומם וגוזל כסף השני, אזי אי אפשר להם להתאחד

ביחד ולהסביר זה לזה את התכלית, כי כל אחד רוצה לבלוע את השני, וכיון שהתיר לעצמו גזלת חברו, הרי הוא מוכן לכל הטא ועון, ואין תקנה להסירו מדרכו הרעה (ספר המדות אות גזילה סי' א'), וכמו ששמע הגיבור מן המלך, שמכל התאוות יכולים להוציא את האדם אבל לא מתאוות ממון (סיפורי מעשיות מעשה י"ב מבעל תפילה), כי כשיש לאדם תאוות ממון, וגם התיר לעצמו לגזול מן השני, כבר אי אפשר לדבר עמו מן התכלית ולהוציא אותו מטעותו, והוא סימן מובהק שהוא איש פגום מאד, כי לא יתכן שאחד יגע בממון השני אלא אם כן פגום מאד בתאוות ניאוף, וזה אשר מסית אותו לנגוע בממון של השני, ולכן אשרי מי שעוסק בעשיית שלום בין אנשי הדור, ומלמד אותם את עוצם הפגם לנגוע בממונו של הזולת, כי על ידי שיהיה אחדות ושלום בדור, יוכלו להסביר זה לזה את האמת, וסוף כל סוף יבואו לעבוד את השם יתברך שכם אחד, שזהו עיקר התכלית.

וקישר מוהרא"ש נ"י את ענין הנ"ל לפרשת השבוע בקשר נורא ונפלא מאד, כי הנה מצינו בפרשת השבוע את עוצם הפגם של דור המבול, שהשחיתו את דרכם על הארץ, וכמו שכתוב (בראשית ו') ותשחת הארץ לפני האלהים, ותמלא הארץ חמם, ופירש"י ותשחת לשון ערוה ועבודת אלילים, ואחר כך כתיב, ויאמר אלהים לנח קץ כל בשר בא לפני כי מלאה הארץ חמם מפניהם וגו', ופרש"י, לא נחתם גזר דינם אלא על הגזל, ויש להבין למה באמת נחתם גזר דינם על החמם יותר מעל הערוה ועבודת אלילים, הלא עונש הערוה והעבודה זרה יותר חמור מעונש הגזל והחמם, והם מאיסורי "יהרוג ואל יעבור", מה שאין כן גזל הוא לאו בעלמא? אבל על פי דברי רביז"ל הנ"ל מובן הענין מאד, כי כל זמן שיש ערוה ועבודת אלילים בעולם, עדיין יכולים להסביר זה לזה את התכלית, ולהוציא אותם מטעותם ולהושיבם אל האמת, אבל תיכף ומיד שיש פגם החמם והגזילה בעולם, וחומסים וגוזלים זה מזה ואין שלום ביניהם, אזי אין יכולים להתאחד ולהסביר זה לזה את התכלית, ולהושיבם מטעותם, ולכן נחתם גזר דינם על זה, כי מאז כבר אי אפשר להוציא אותם מטעותם, והבן.

וזהו מה שנאמר אצל אנשי דור הפלגה, (בראשית י"א) ויהי כל הארץ שפה אחת ודברים אחדים וגו' ולכסוף, ומשם הפיצם ה' על פני כל הארץ, ופירש"י (פסוק ט'), וכי איזו קשה, של דור המבול או של דור הפלגה, אלו לא פשטו יד בעיקר ואלו פשטו יד בעיקר להלחם בו, ואלו נשטפו ואלו לא נאבדו מן העולם? אלא שדור המבול היו גזלנים והיתה מריבה ביניהם לכך נאבדו, ואלו היו נוהגים אהבה וריעות ביניהם שנאמר שפה אחת ודברים אחדים, למדת ששנאווי המחלוקת וגדול השלום, עיין שם, וזהו ממש כדברי רביז"ל הנ"ל, שעיקר פגמם של דור המבול היתה מחמת המחלוקת ומריבות שביניהם, כי בזה אי אפשר להגיע אל התכלית, מה שאין כן דור הפלגה שהיתה שפה אחת ודברים אחדים, והיה שלום ביניהם, היו עדיין

יכולים לבוא אל התכלית, ולכן לא נענשו כמותם, רק כשראה הקדוש ברוך הוא שהאחדות ביניהם גרם מרידה נגדו, כי לא היתה מי שיסביר להם את התכלית, נענשו מדה כנגד מדה, ויפין ה' אותם משם על פני כל הארץ שלא יוכלו להוציא מזימתם לפועל, והבן, והשם יתברך יזכינו להגיע אל השלום הנפלא, ולהשיג התכלית הנרצת, עדי נזכה לראות בתיקון העולם שיתוקן עולם במלכות שדי במהרה בימינו אמן ואמן.

